

EUROREG

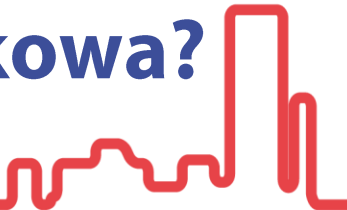
CENTRUM EUROPEJSKICH
STUDIÓW REGIONALNYCH I LOKALNYCH
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Infrastruktura miasta kreatywnego

Katarzyna Wojnar, EUROREG, UW
k.wojnar@uw.edu.pl

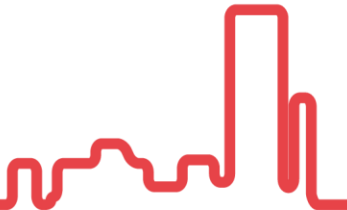
„Kreatywność” – czy to tylko moda naukowa?

A red line graphic that starts as a horizontal line and then rises into a jagged, step-like pattern on the right side of the slide.

Miasta posiadające wysoko wykwalifikowaną, kreatywną, innowacyjną i łatwo adaptującą się siłę roboczą, wyrafinowaną infrastrukturę, zróżnicowanych i ciekawych mieszkańców, oferujące ciekawy styl życia, restauracje, kawiarnie, instytucje kultury przyciągają tzw. „klasę kreatywną” są bardziej konkurencyjne gospodarczo

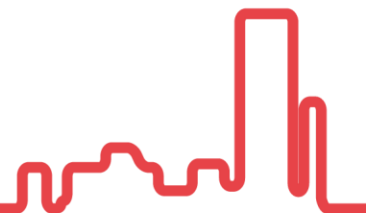
(Gibson & Kong, 2005)

„Kreatywność” – wątpliwości definicyjne

A red line graphic that starts as a horizontal line and then rises into a jagged, step-like pattern on the right side of the slide.

- Brak kryteriów tego co kreatywne i niekreatywne (ludzie, miejsca, produkty, środowiska);
- Zasady logiki zbiorów rozmytych
- Problem „globalnej mobilności polityki miejskiej” i nieadekwatne praktyki „kopiuj-wklej”
- Skala: indywidualna, środowiskowa, lokalna, gospodarcza
- Opozycje: przemysły – ludzie – miejsca
- Zarzuty o neoliberalne postulaty i praktyki

Kreatywność - modele teoretyczne

Model	Główne tezy / czynniki	Implikacje praktyczne	Teorie i przedstawiciele
Model konwencjonalny	• przyciąganie zewnętrznych firm i branż; • selekcja branż i sektorów strategicznych; • brak szczególnej polityki w zakresie ekonomii kultury; • inwestycje „flagowe” jedynie w wymiarze komercyjnym	• zachęty zmniejszające koszty; • ulgi podatkowe; • uelastycznienia kodeksu pracy; • deregulacja; • marketing terytorialny.	Teoria bazy eksportowej (North, 1955) (Blakely & Leigh, 2009) (Alonso, 1975) (McCann & Sheppard, 2003) (Fujita, 2010) (O’Sullivan, 2009)
Miasto kreatywne (creative city)	• przyciąganie mobilnego talentu; • trafiać w preferencje konsumpcyjne i styl życia klasy kreatywnej • rola bezpośrednich interakcji w przestrzeni miejskiej; • miejsce jako przestrzeń konsumpcji	• jakość miejsca / jakość życia; • rewitalizacja, tworzenie atrakcyjnych dzielnic, scen, • kultura i sztuka jako udogodnienia. • rola planowania przestrzennego • instrumentarium, eksperymenty, • czerpanie z historii, specyfiki, tożsamości	Klasa kreatywna Florida (2002; 2004) Miasto kreatywne Landry (2000) Pole kreatywne Scott (2006) Środowisko kreatywne (creative milieu) Tornquist (2004)

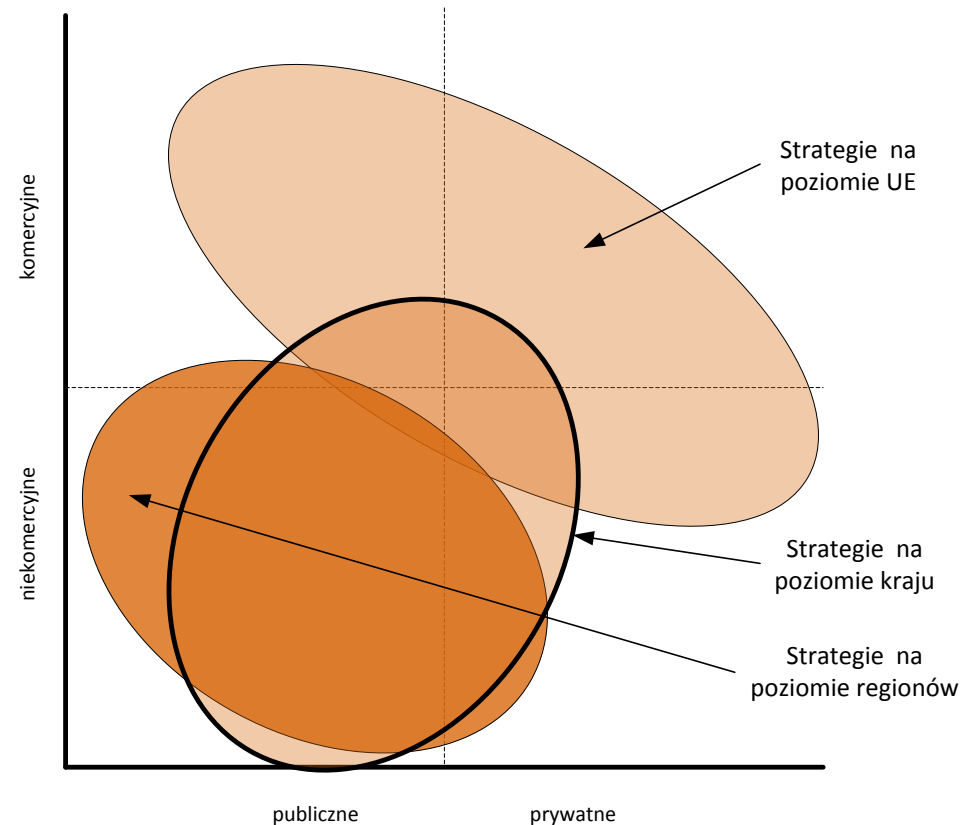
Kreatywność - modele teoretyczne c.d.

Model	Główne tezy / czynniki	Implikacje praktyczne	Teorie i przedstawiciele
Model przemysłów kultury	- procesy aglomeracji, specjalizacja produkcji i usług, sieci; - miejsce jako powiązania środowiska przemysłowego	- minimalizacja kosztów i ryzyka transakcyjnego; - usprawnianie informacji i współpracy partnerskiej.	Hesmondhaigh (2007) Pratt (1997; 2005) Scott (2000; 2004)
Model zawodów kreatywnych	- rola zawodów cechujących bliskość pracy i pasji, stylu życia i integracji horyzontalnej - bohema - charakterystyka i potrzeby artystów i zawodów pokrewnych	- rola jakości życia i udogodnień dla biznesu - przestrzeń dla różnych grup o różnych stylach życia – bary, kawiarnie, kluby, sceny artystyczne - centra artystyczne, dostępność tanich pracowni i przestrzeni wystawienniczych; - sieci społeczne i biznesowe	Florida (2002; 2004) Markusen (2004, 2006) Currid (2010)
Model zrównoważonego planowania kultury	- nieformalna kultura i sztuka - rozwój społeczny oparty na podejściu terytorialnym (place-based approach) - kreatywność w sensie przedmiotu i treści ludzkiej pracy	- przestrzenna identyfikacja zalet i silnych stron; - mapowanie i analiza funkcjonalna dzielnic; - budowanie potencjału. - zarządzanie miastem oparte na modelu oddolnym i konsultacjach społecznych	Grogan i Mercer (1995) Evans (2001) McNulty (2005)

Co dokumenty strategiczne mówią o relacji kultura-rozwój?

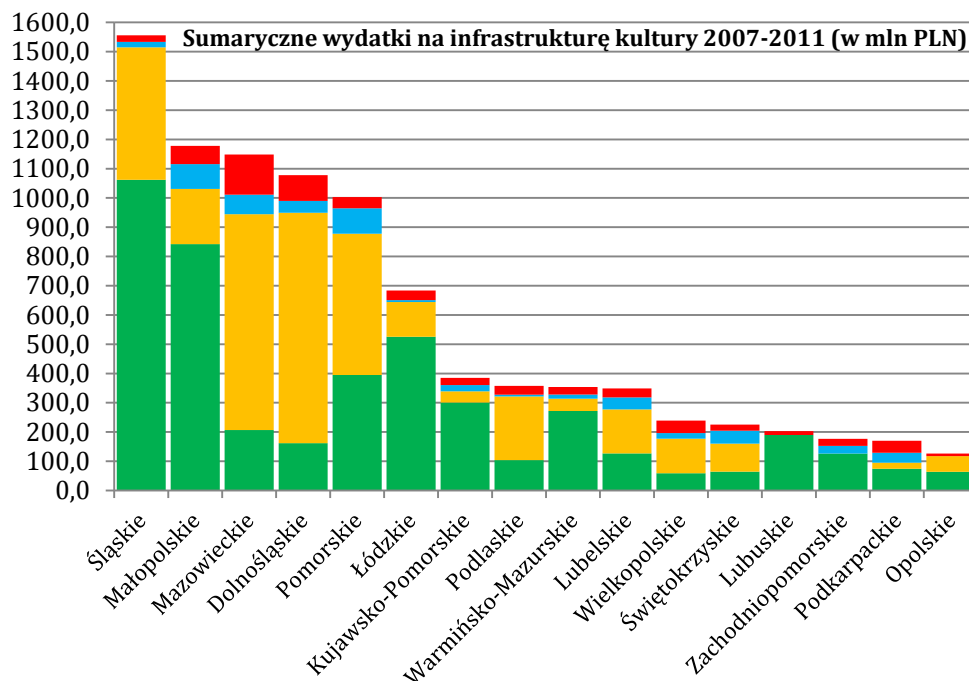
- wpływa na atrakcyjność osiedleńczą i lokalizacyjną regionów dla mieszkańców i inwestorów;
- determinuje rozwój turystyki;
- tworzy rynek pracy;
- kreuje przemysły kulturowe;
- pobudza procesy gospodarcze wywodzące się z rozwoju infrastruktury społecznej;
- pobudza rozwój metropolitalny;
- sprzyja alokacji zasobów ludzkich w sektorach rozwojowych.

Narodowa Strategia Rozwoju
Kultury 2004-2013

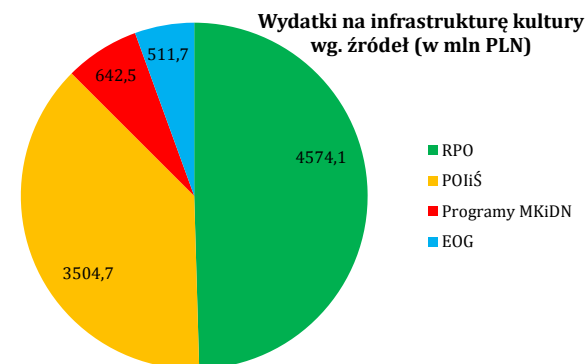

Kościelecki *i inni* (2012)

Infrastruktura kultury – znaczenie środków UE

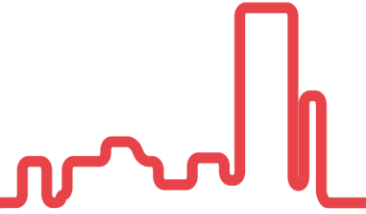

■ Programy MKiDN
■ EOG
■ POIiŚ
■ RPO

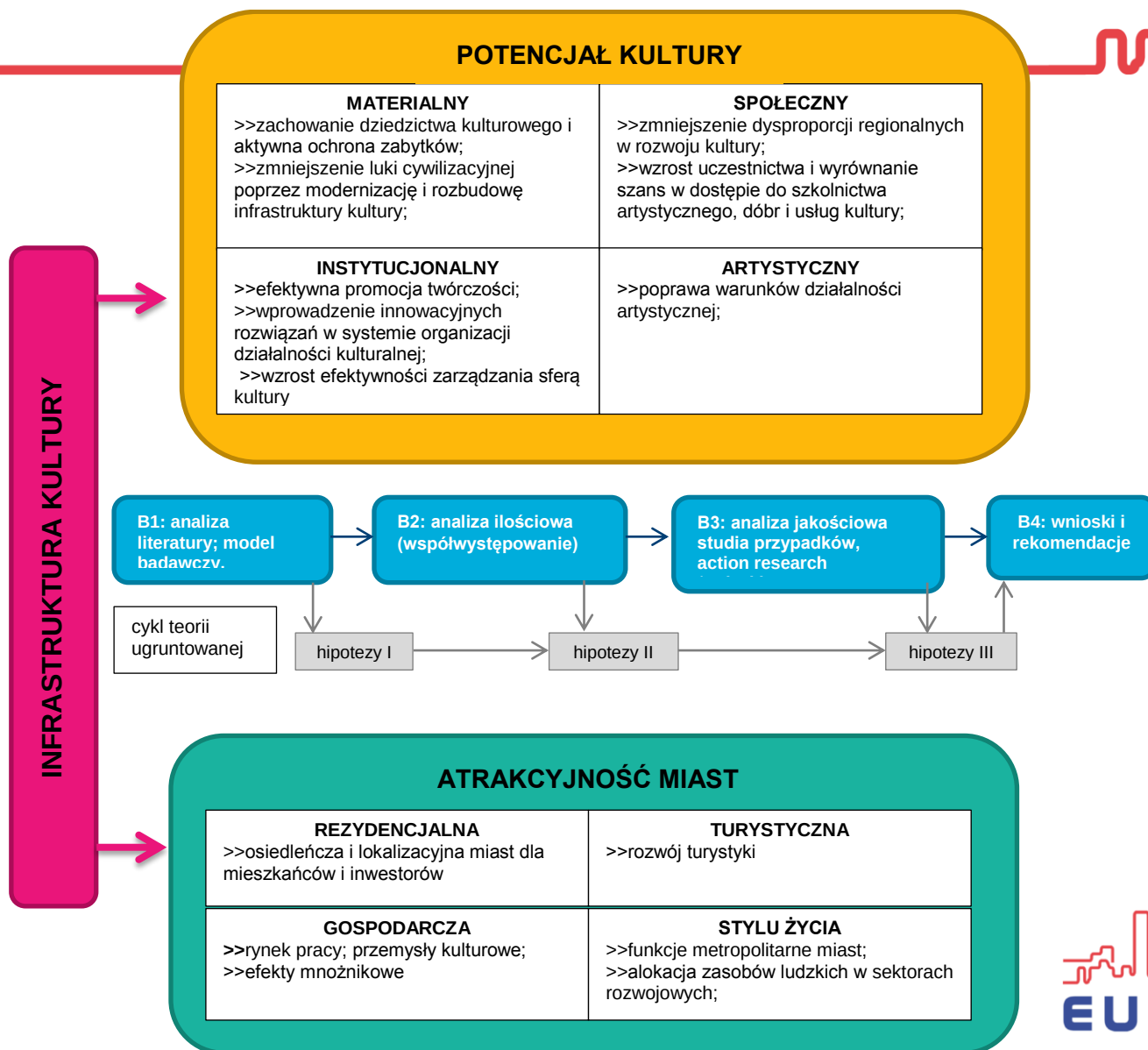
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MKiDN, i Mapy Dotacji

Badanie infrastruktury kultury

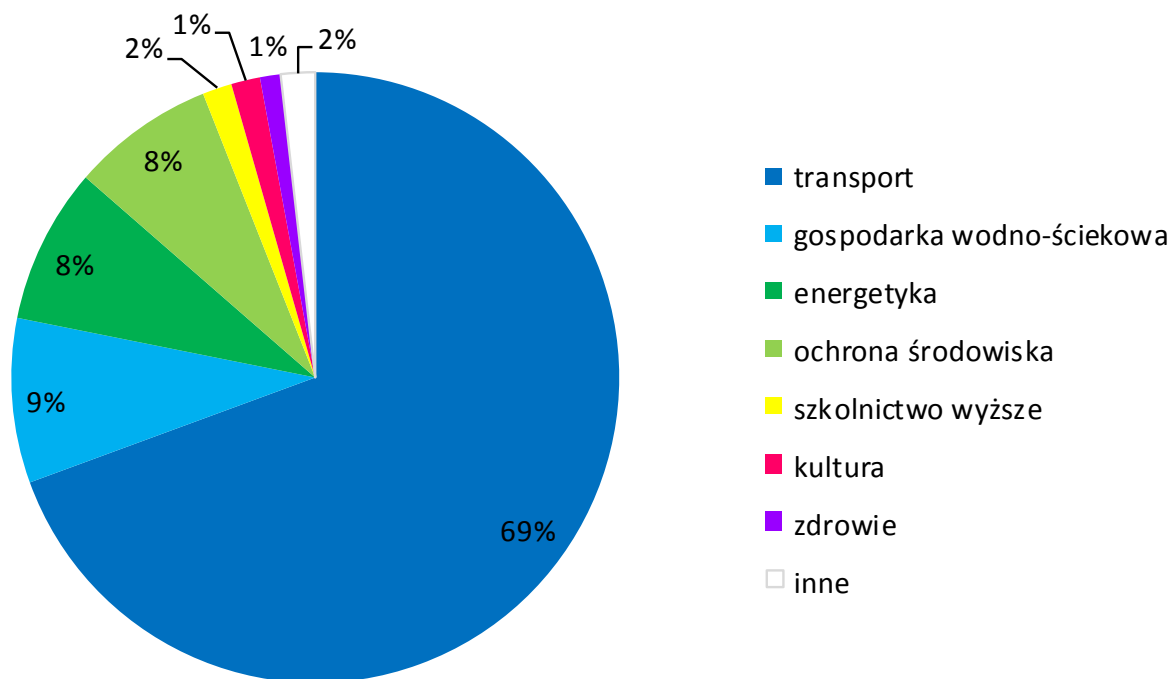

- Ocena wpływu inwestycji w infrastrukturę kultury finansowanych z UE (2006/2013) na:
 - rozwój kultury
 - atrakcyjność
- Płaszczyzny ewaluacji: Narodowa Strategia Rozwoju Kultury, atrakcyjność miast
- Zakres: wszystkie inwestycje finansowane ze środków UE w 65 miastach na prawach powiatu (ok. 13 mln osób)
- Studia przypadków: **Łódź, Olsztyn, Szczecin, Warszawa, Wrocław**

Model badania

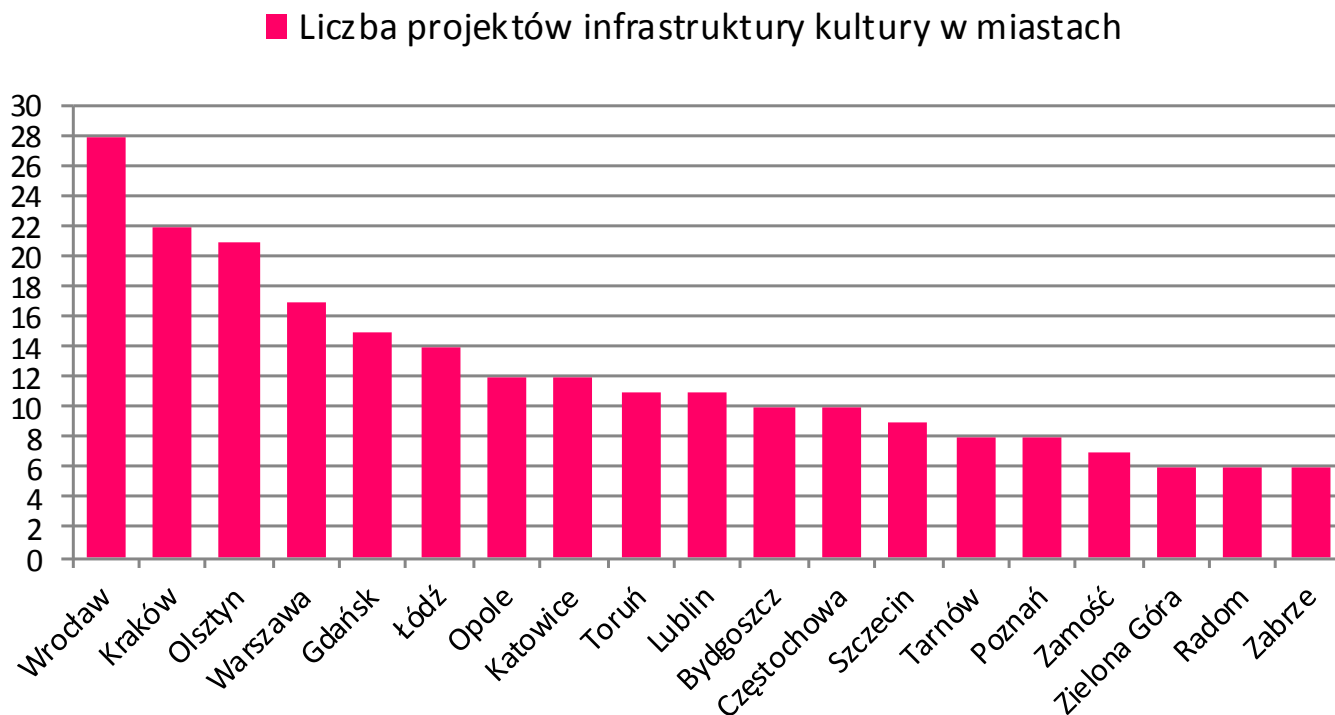

Struktura budżetu POIiŚ wg. kategorii interwencji [2007-13]

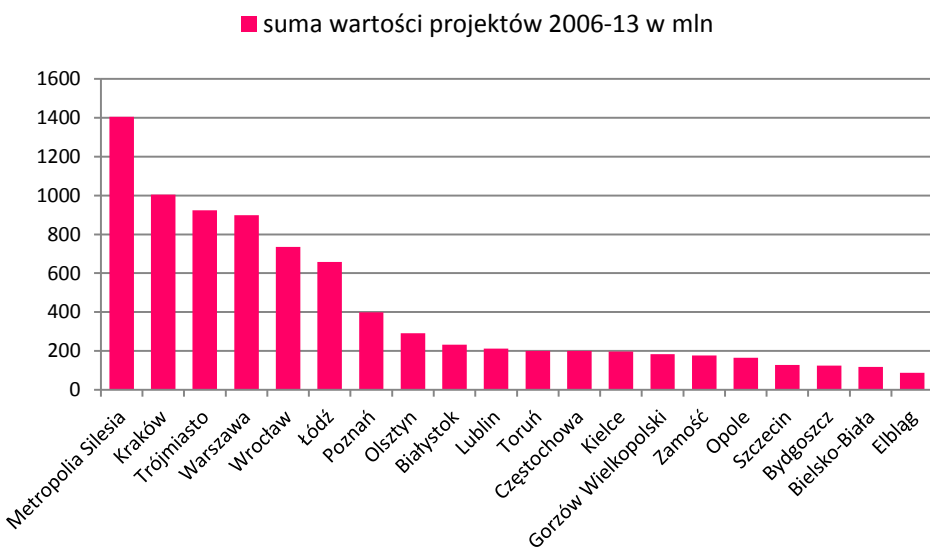
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mapy Dotacji

Liczba projektów infrastruktury kultury w miastach (min. 6 projektów) [2007-13]

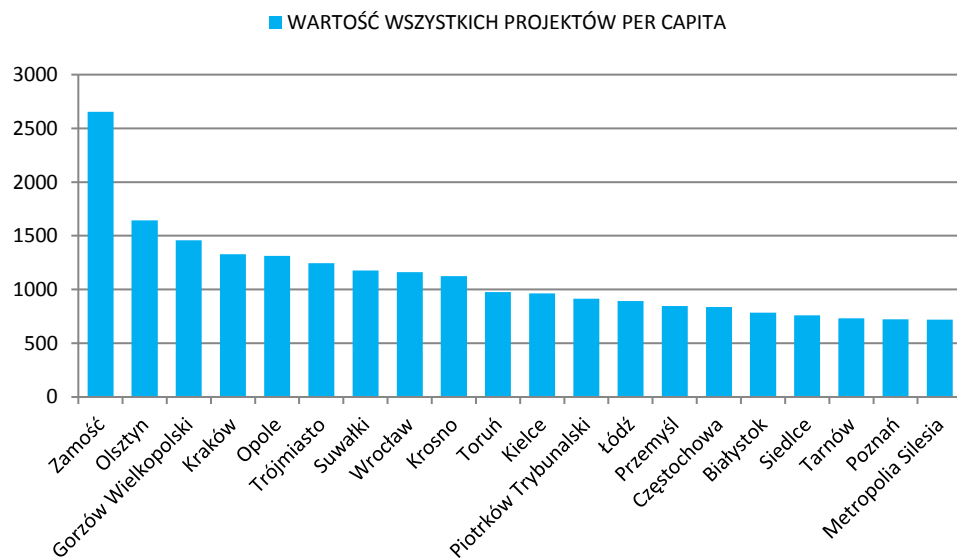

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mapy Dotacji

Wartość sumaryczna projektów infrastruktury kultury w miastach finansowanych w perspektywach 2006 i 2013 w mln PLN (min. 100 mln PLN)

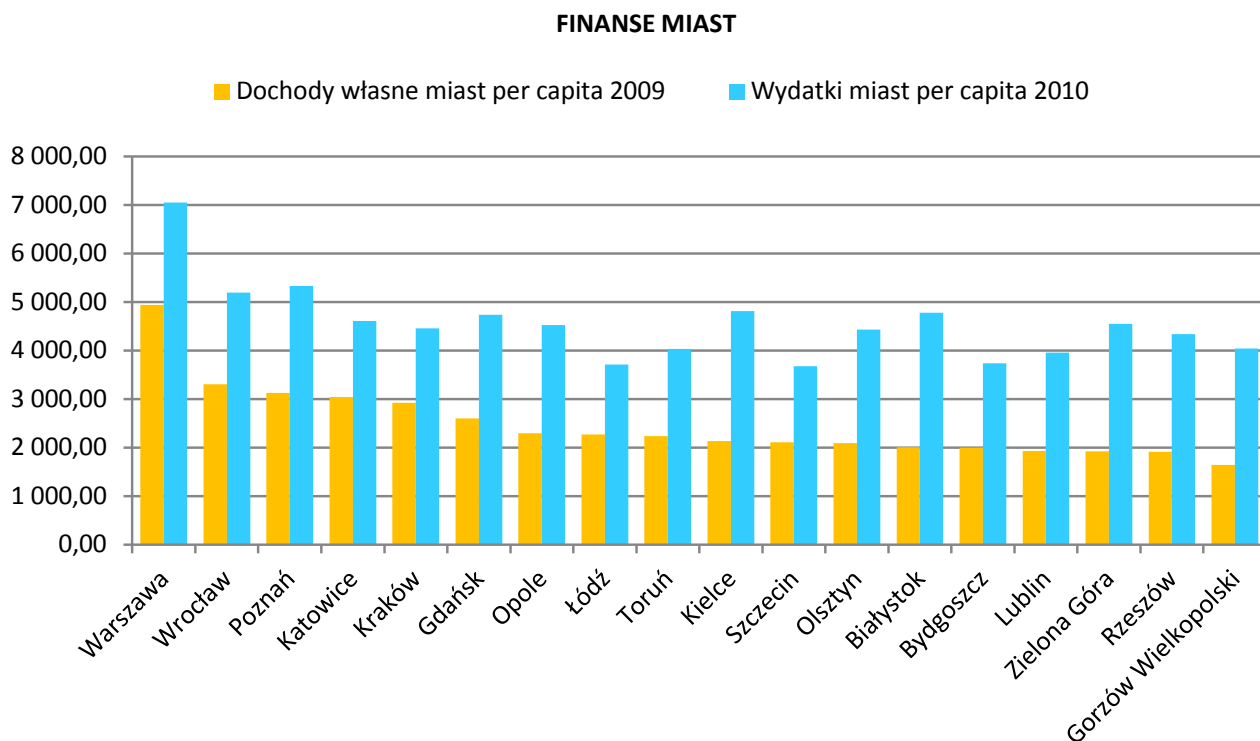

Wartość sumaryczna projektów infrastruktury kultury per capita w miastach finansowanych w perspektywach 2006 i 2013 w PLN (min. 750 PLN)

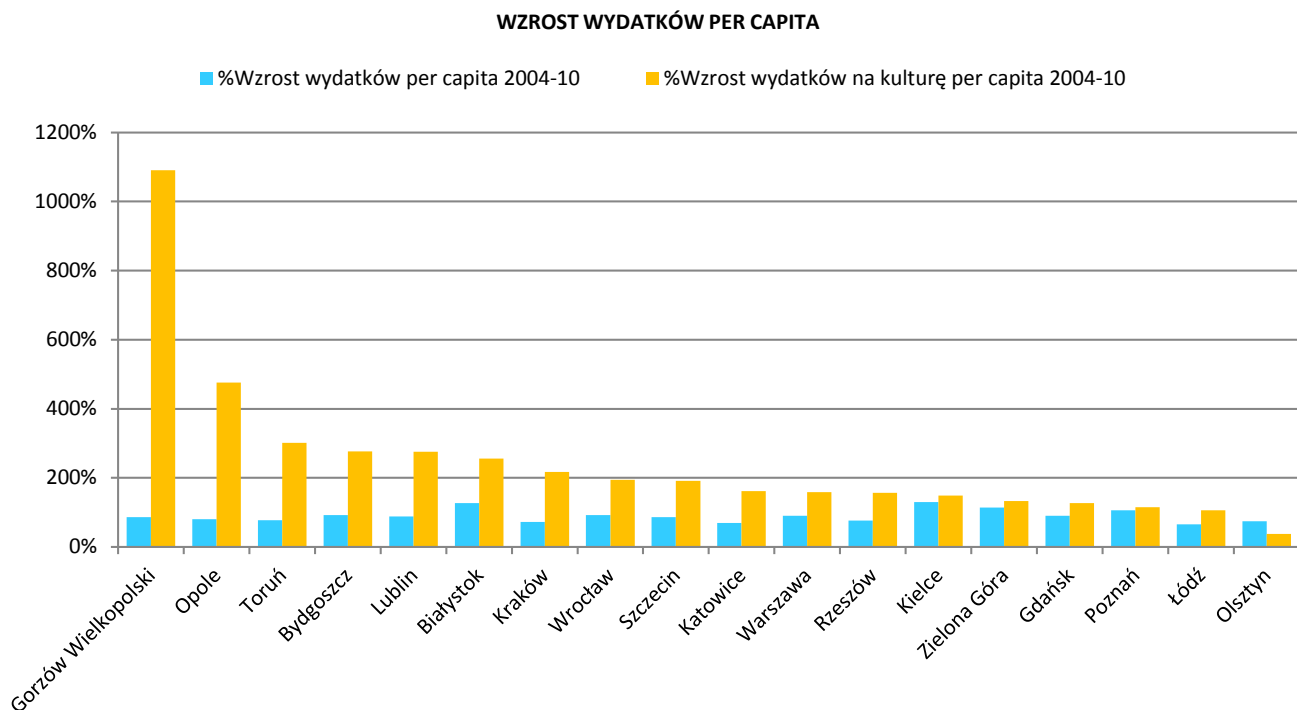
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mapy Dotacji

Dochody własne i wydatki miast per capita [2009, 2010]

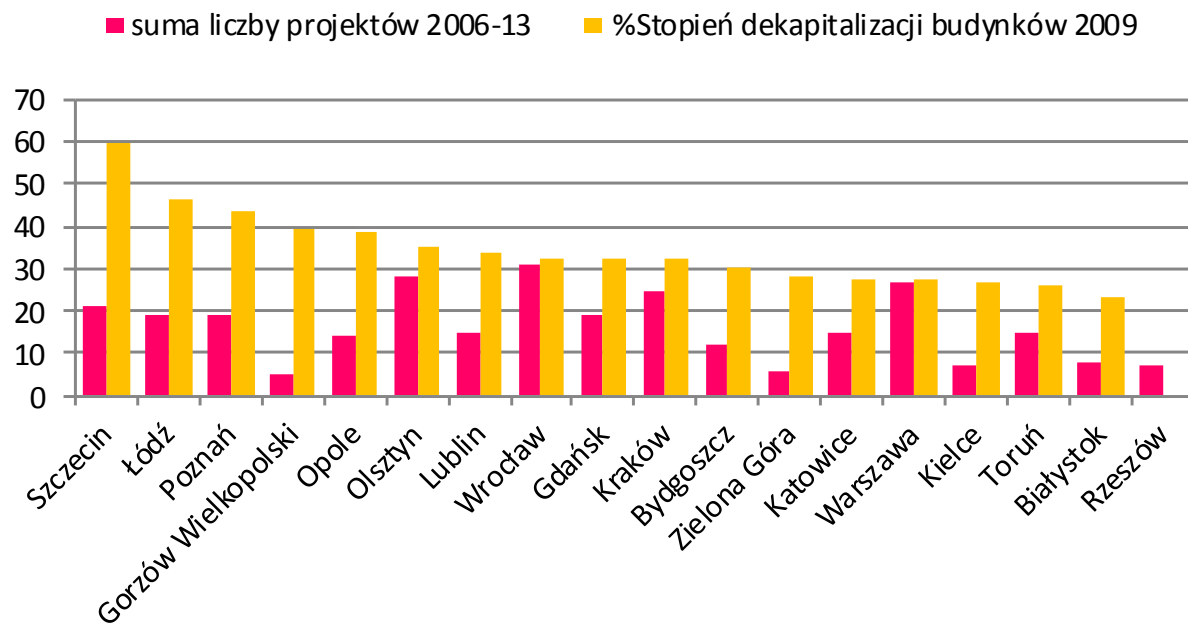
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Wzrost wydatków ogółem i wydatków na kulturę per capita w % [2004- 2010]

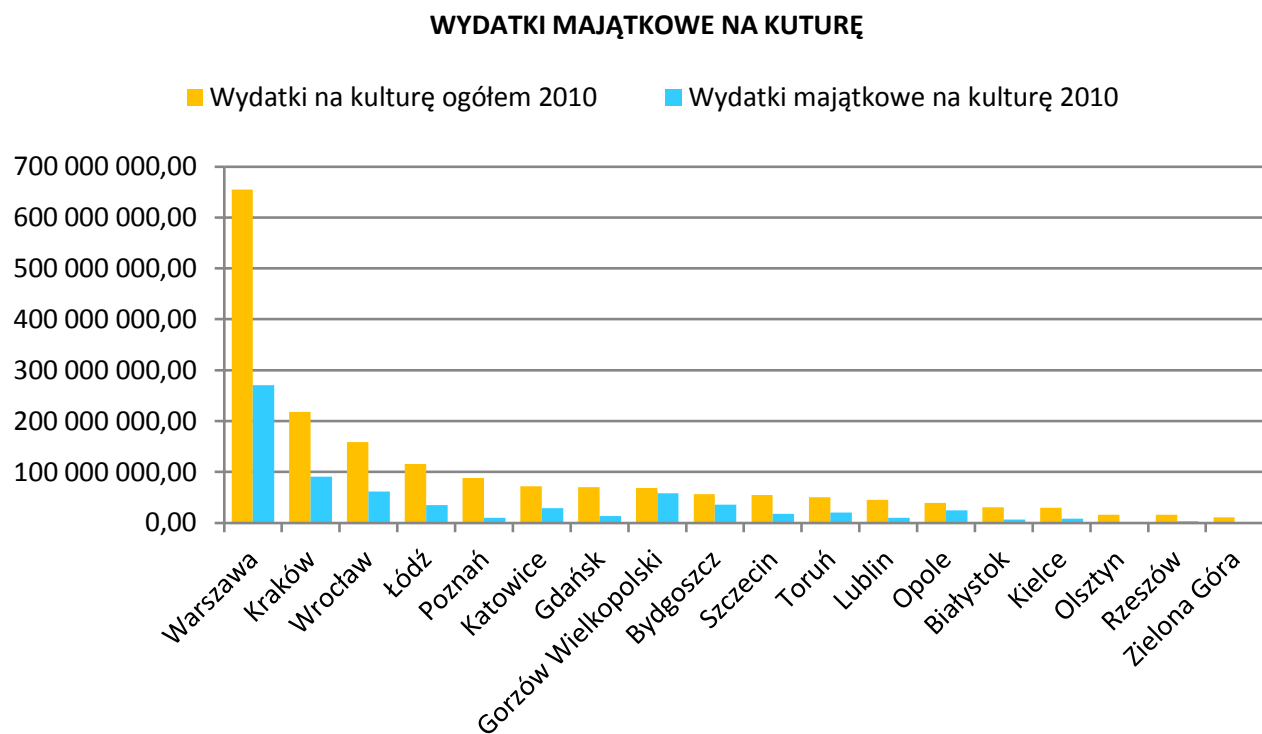
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

*Liczba projektów inwestycyjnych finansowanych z UE [2006- 2013]
a stopień dekapitalizacji budynków w % [2009]*

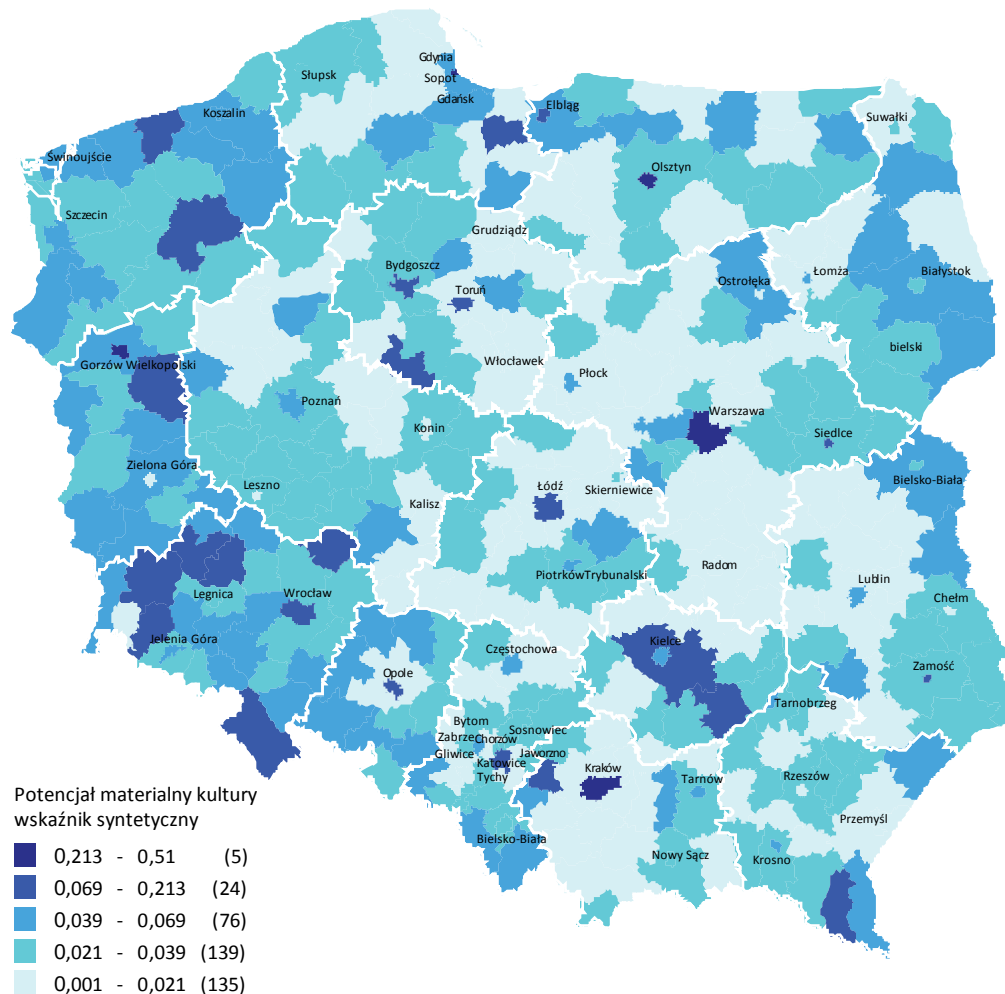
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Wydatki na kulturę ogółem a wydatki majątkowe na kulturę w PLN [2010]

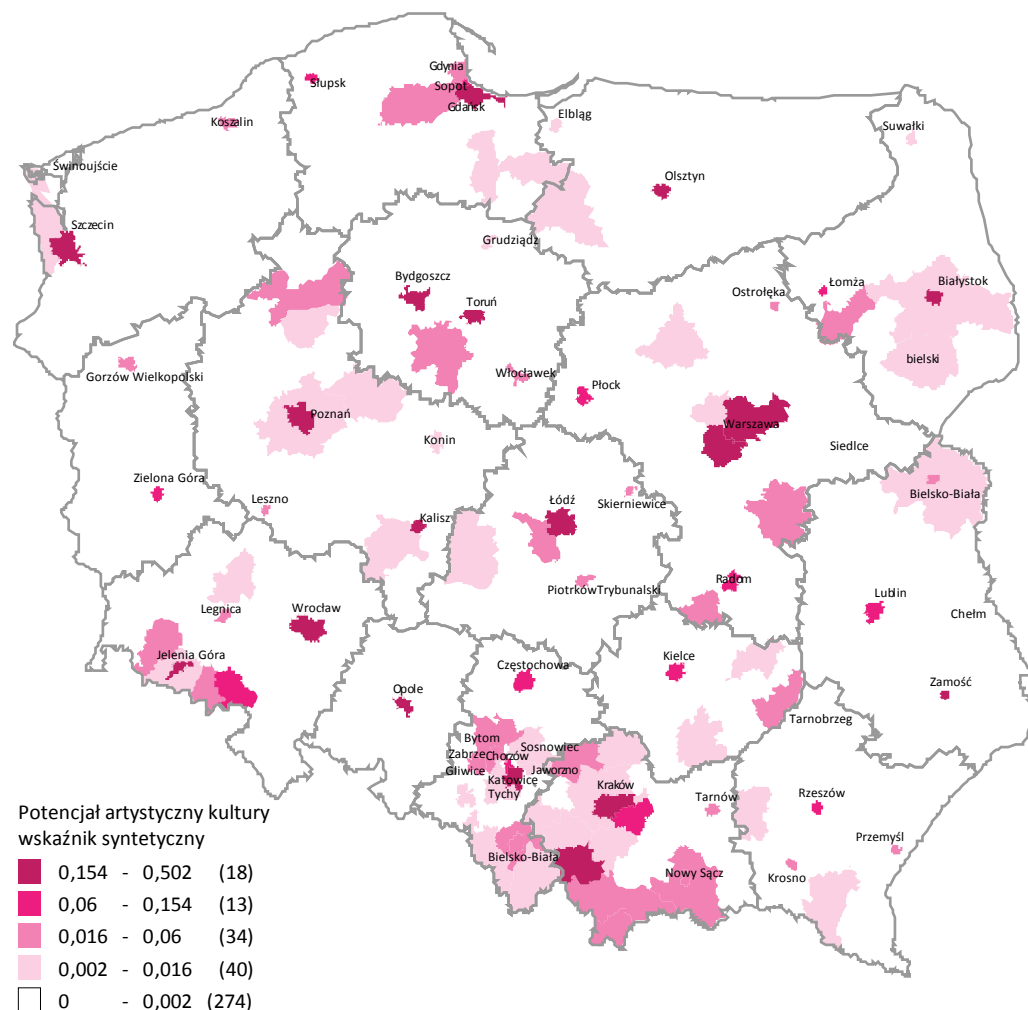
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Potencjał materialny kultury – wskaźnik syntetyczny [2010] (relatywny poziom i tempo wzrostu wydatków)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Potencjał artystyczny kultury – wskaźnik syntetyczny [2010] oparty na wskaźnikach uczestnictwa w kulturze wysokiej i tempie wzrostu wydatków

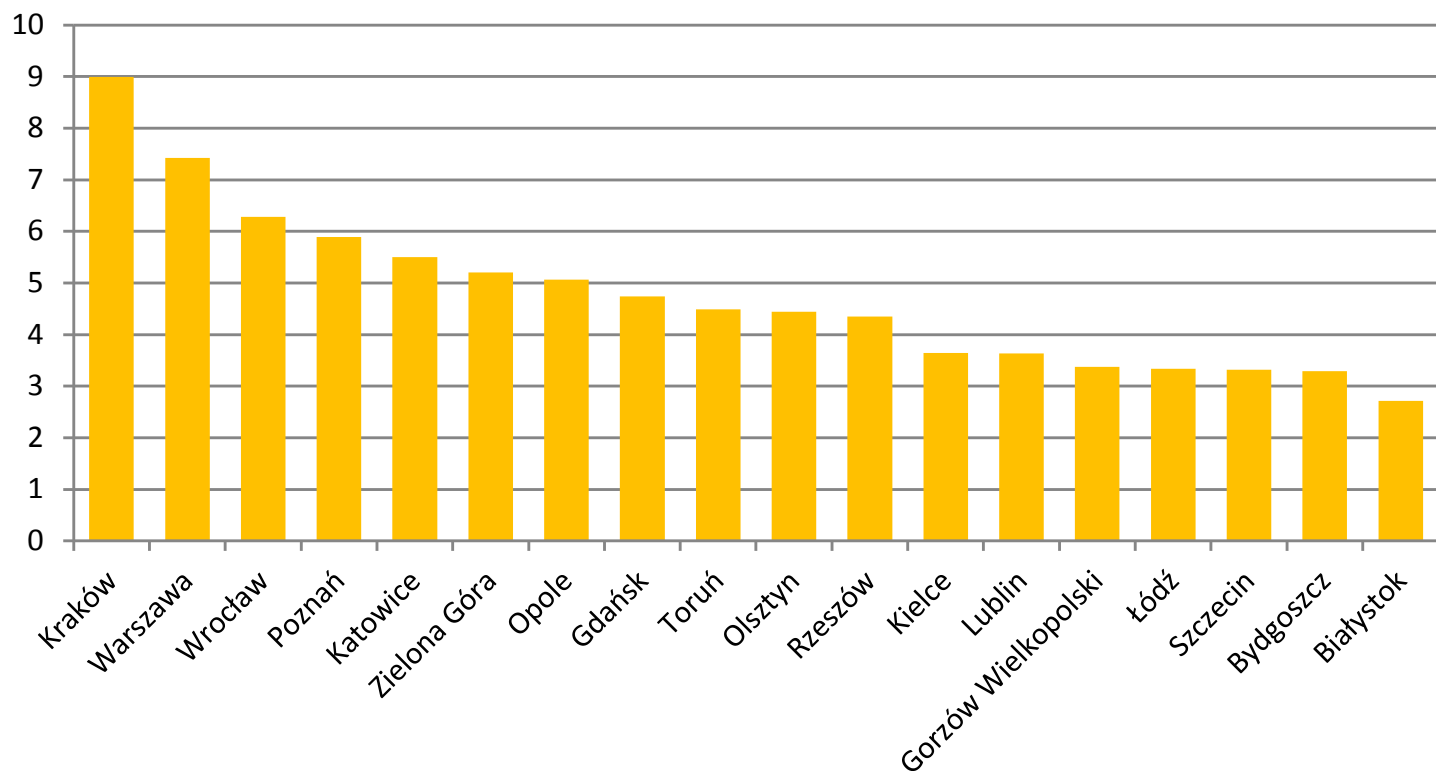

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Sumaryczne uczestnictwo w różnych formach oferty kulturalnej na 1000 mieszk. [2010]

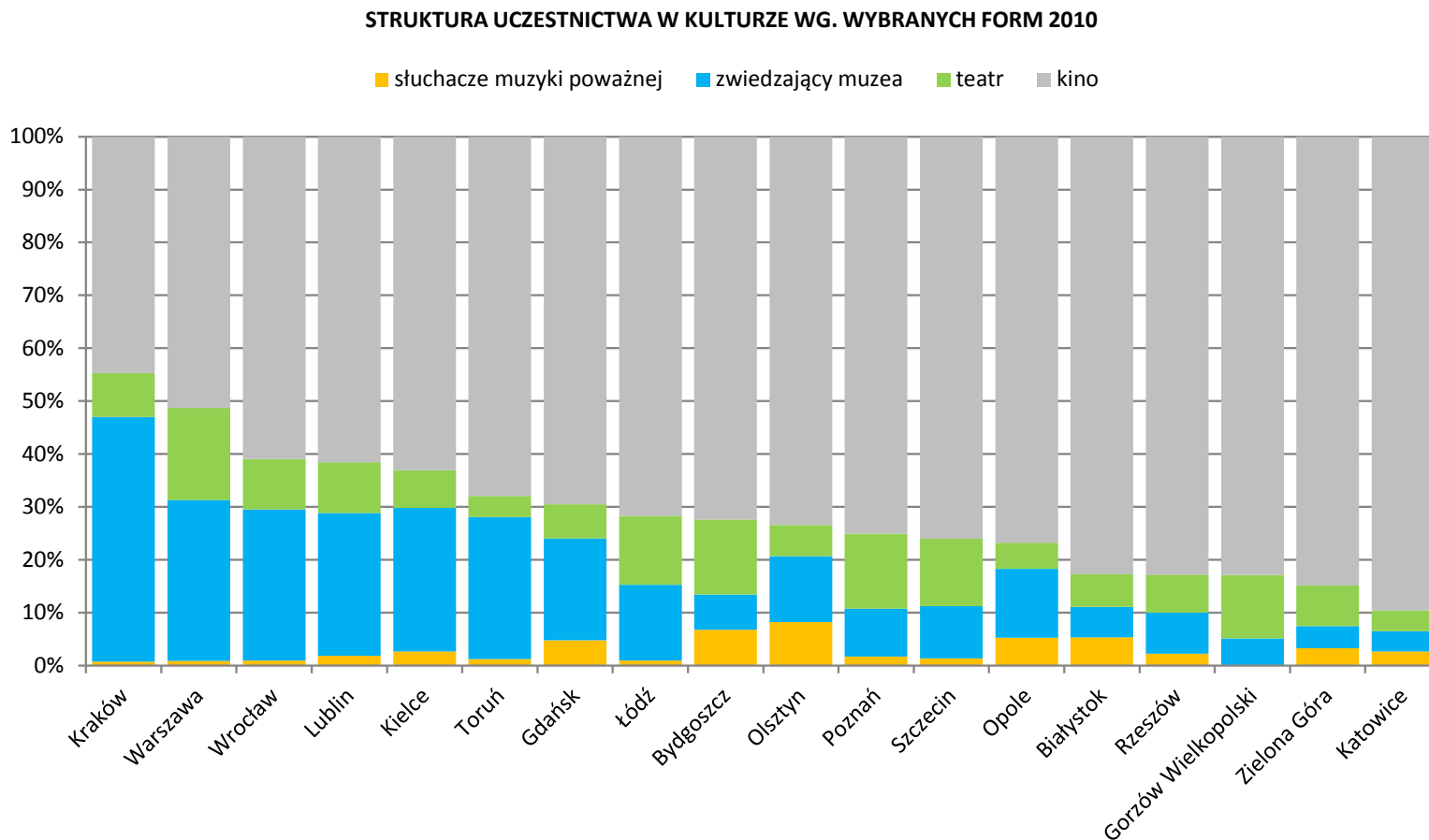
Uczestnictwo w kulturze

■ Uczestnictwo w różnych formach oferty kulturalnej na 1000 mieszk. 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

Struktura uczestnictwa w kulturze wg. wybranych form [2010]

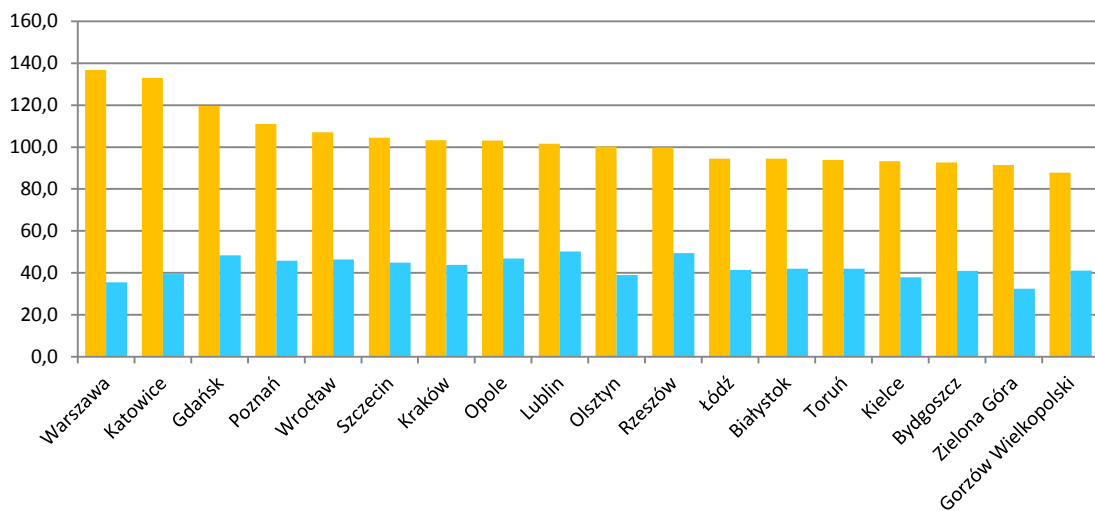

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

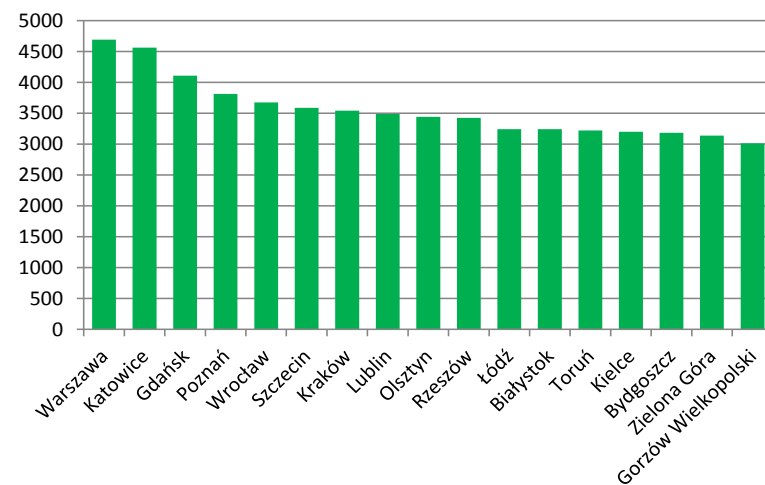
WYNAGRODZENIA

■ Wynagrodzenia wzgl. śr. Krajowej 2010 ■ %Wzrost wynagrodzeń 2004-10

WYNAGRODZENIA

■ Średnie wynagrodzenie brutto 2010

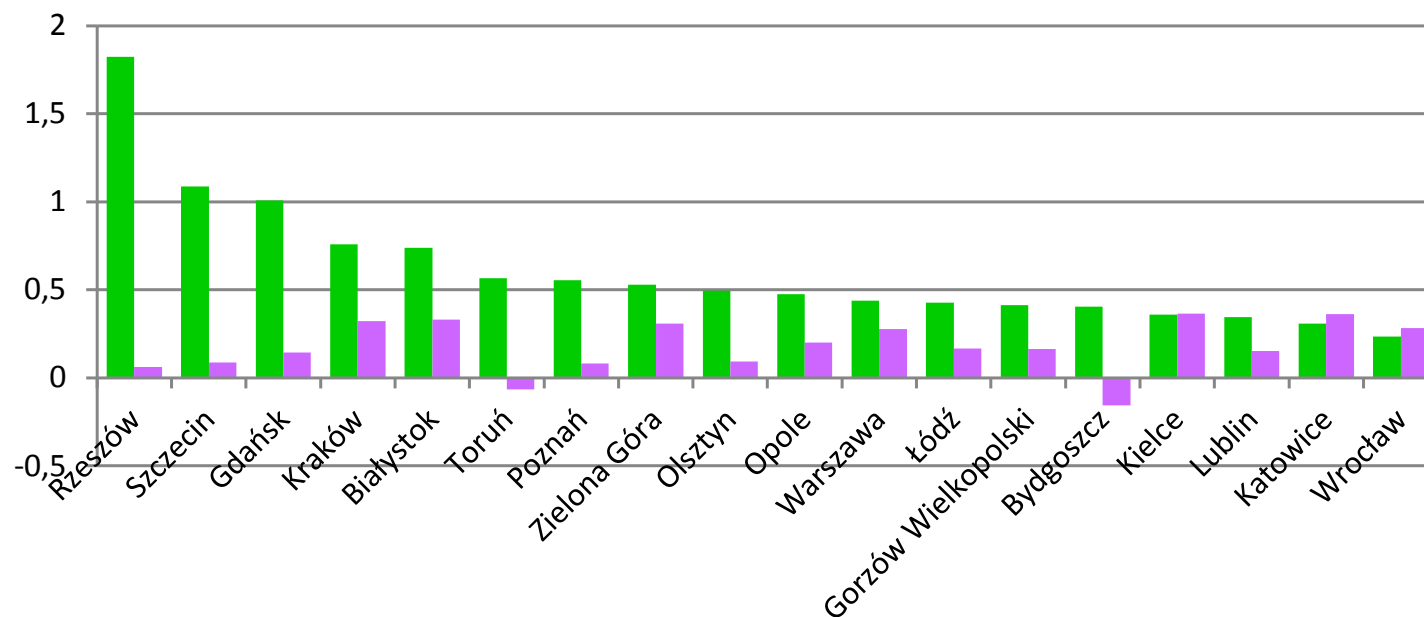

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

NOWE PRZESIĘBIORSTWA INNOWACYJNE PER CAPITAŁ

■ Nowe firmy innowacyjne i kreatywne na 1000 mieszk (2010)

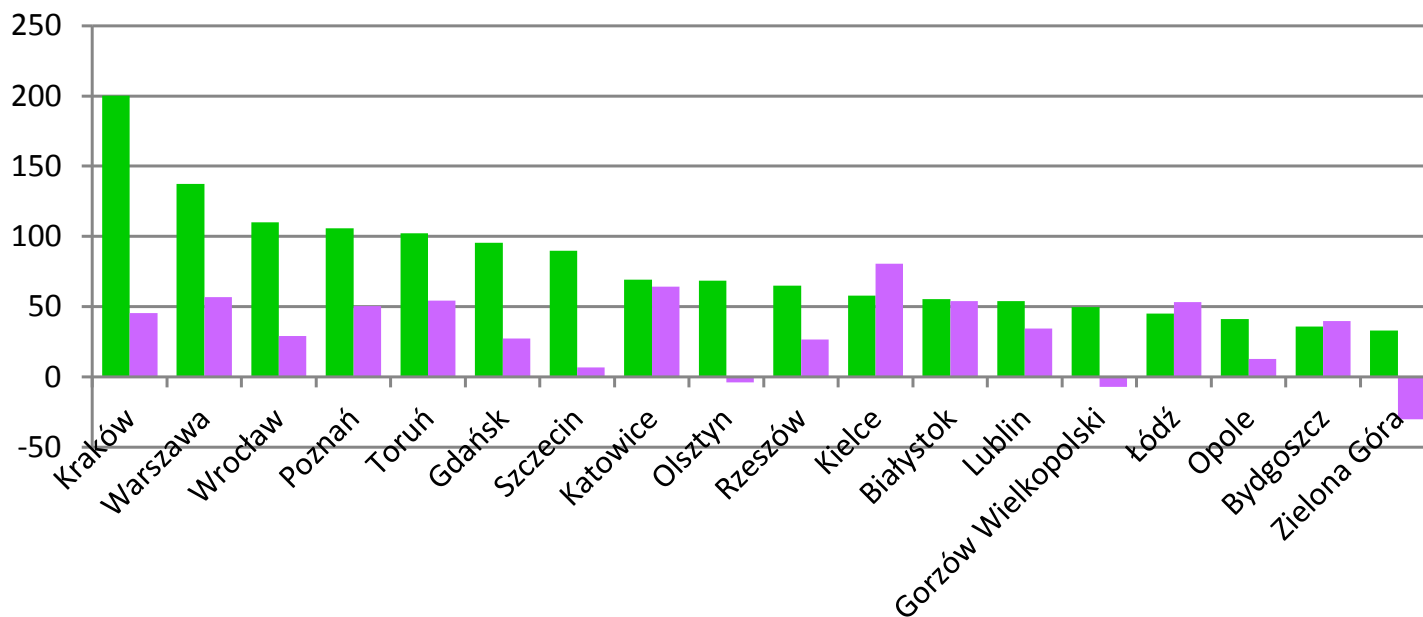
■ Nowe firmy innowacyjne i kreatywne - dynamika

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

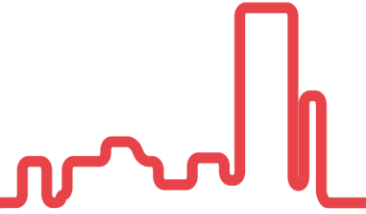
ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA

- Korzystający z noclegów na 10 tys. mieszk. 2010
- % wzrost turystów korzystających z noclegów 2004-10

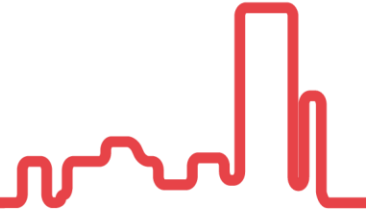
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)

WNIOSKI: Olsztyn

- Inwestycje adekwatne do potrzeb mieszkańców
- Niewielkie funkcje metropolitalne
- Biblioteki wyprzedzają organizacyjnie flagowe instytucje kultury
- Koncentracja przestrzenna inwestycji, rewitalizacja
- Wykluczenie „przestrzenne” studentów z Kortowa
- Poczucie klaustrofobii i nepotyzmu, kontrowersje wokół Filharmonii
- Wąskie środowisko, pierwsze próby wpuszczania młodych na stanowiska kierownicze

WNIOSKI: Szczecin

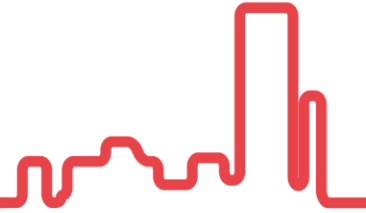

- Inkubator kultury
- Nastawienie na potrzeby mieszkańców i produkty turystyczne
- Świadomość planistyczna, świadomość terytorialna (Berlin)
- Rola procesu powstawania Akademii Sztuki
- Uczestnictwo i oferta nadal odbiegają od podobnych miast
- Niska masa krytyczna
- Otwartość, relatywnie dużo młodych ludzi na stanowiskach kierowniczych instytucji

WNIOSKI: Łódź

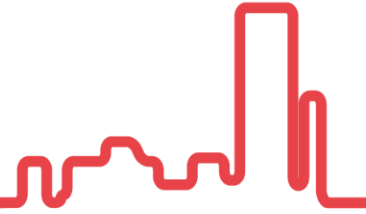
- Strategia rozwoju miasta ważniejsza dla kultury niż strategia rozwoju kultury
- Kultura dla rozwoju czy rozwój dla kultury – hierarchia potrzeb
- Brak klasy średniej: brak atrakcyjnych miejsc pracy
- Dla rozwoju i uczestnictwa w kulturze najważniejszy jest wzrost jakości życia mieszkańców w tym wzrost wynagrodzeń
- Marazm i negatywne emocje, postawy obronne, poczucie strachu i lęku
- W Łodzi powstają innowacyjne pomysły, które są skutecznie wdrażane w innych miastach
- Rozproszenie środków i działań
- Brak zmiany pokoleniowej w instytucjach kultury
- Za inwestycjami niekoniecznie idzie zmiana w modelu zarządzania instytucją
- Sporo żargonu i dogmatycznego podejścia do nowych trendów w rozwoju miejskim, ale nadal brak świadomości i odwagi, brak charyzmatycznego lidera, który zarazi innych entuzjazmem

WNIOSKI: Wrocław

- Partycypacja, zaangażowanie, świadomość bycia świadkami doniosłych zmian
- Konsensus i akceptacja strategii, ale odgórny proces sterowania rozwojem – potrzeba debaty
- Koncentracja przestrzenna inwestycji
- Hala Ludowa – potencjalnie najważniejsza
- Infrastruktura dorasta do festiwali i kongresów, zasysanie imprez
- Współpraca-rywalizacja, popis projektantów
- Projekty edukacyjne, polityka wychowywania sobie publiczności przez instytucje
- Szacunek, poprawność, mało krytyki
- Promocja i budowanie wizerunku wewnątrz i na zewnątrz

WNIOSKI: Warszawa

- Siła funkcji stołecznych (zarobki, nakłady, uczestnictwo, NGO)
- Brak klarownej wizji rozwoju kultury, ale zaawansowane konsultacje i silne środowiska lokalne
- Policentryczne procesy regeneracji miejskiej
- Linearna struktura miasta, brak śródmiejskiej tkanki
- Brak wielofunkcyjnej ulicy handlowej
- Silna presja na większy rozmach, tempo, różnorodność oferty kulturalnej i wydarzeń
- Rosnąca kwestia konfliktów przestrzennych wynikających ze stylów życia

WNIOSKI

A red line graphic in the top right corner, resembling a stylized skyline or a signal waveform, extending from the right edge towards the center.

- Infrastruktura kultury tylko częściowo buduje kreatywne miasto
- Strategia, strategia, strategia!
- Idea „kreatywności” popularna aczkolwiek powierzchownie rozumiana w polskich miastach
- Ciekawe efekty wynikające z orientacji na popyt lokalny i potrzeby mieszkańców
- Szansa na zmianę pokoleniową i instytucjonalną
- Aspekty symboliczne i środowiskotwórcze

-
- *Cóż, przemysły kultury żeby miały sens, muszą mieć odbiorców: firmy realnej gospodarki zamawiające projektowanie i reklamę, burżuazję kupującą dzieła sztuki, kompetentną i zamożną wystarczająco społeczność, gotową kupować bilety do teatrów, muzeów i kin oraz uczestniczyć w komercyjnym i nie-komercyjnym życiu kulturalnym. Inaczej mówiąc, rozwój przemysłów kultury nie może być sposobem na prywatyzację kultury, nie może być też pomysłem zastępczym na kryzys gospodarczy.*

Edwin Bendyk, Antymatrix 31/10/2011

EUROREG

CENTRUM EUROPEJSKICH
STUDIÓW REGIONALNYCH I LOKALNYCH
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Dziękuję za uwagę

